

Данас на Позорју

9–12.00 часова / Отворени простор на Фрушкој гори
Глумачка радионица „Стања“
 Радионицу води Ђерђ Херњак

11.00 часова / Међународна селекција „Кругови“
Округли сто: Људи од воска

12.00 часова / Такмичарска селекција
Округли сто: ...и остали

15.00 часова / Позориште младих, Мала сцена
 Позорје младих
Живот мој (ауторски рад студената)
Факултет уметности Приштина – Косовска Митровица

III година глуме

Класа: Александар Ђинђић, доцент
Асистент: Борјанка Љумовић

Режија, обликовање простора, избор музике, дизајн светла: Александар Ђинђић
 Костим: заједнички рад студената
 Текст и музика песме „Стојим сам“: **МИЛОШ ПАНТИЋ**, студент
 Аудио снимци: делови из интервјуа с аутентичним људима – моделима

„Последњи наступ“: **ЈЕЛЕНА ТЈАПКИН**
 „Мис неба“: **АЛЕКСАНДАР ПЕТКОВИЋ**
 „Закинтос“: **НЕВЕНА КОЧОВИЋ**
 „Флоксон мој“: **НИКОЛА ПАВЛОВИЋ**
 „Берлин“: **МИЛОШ ПАНТИЋ**
 „Нестала“: **НИКОЛА ВОШТИНИЋ**
 „Ђерка Мирјана“: **МИРА ЈАЊЕТОВИЋ**
 „Ulcus bulbi duodeni“: **ЛАЗАР НИКОЛИЋ**
 „Врањска бања“: **МИЛИЦА ФИЛИЋ**

Представа траје 1 сат и 15 минута

17.00 часова / Културни центар Новог Сада
 Позорје младих
Софокле: Антигона
Академија умјетности Бања Лука
 (Република Српска, БиХ)

III година глуме

Класа: Велимир БЛАНИЋ, доцент
Асистент: Смиљана МАРИНКОВИЋ

Играју

АЛЕКСАНДРА ПЛАХИН
БОЈАНА СУПИЋ
МАРКО РАДОЈЕВИЋ

Представа траје 55 минута

МИЛИЦА ГЛОГОВАЦ
МИРОСЛАВ СИНКИЋ
НАДЕЖДА КОСТИЋ
ОГЊЕН ТОДОРОВИЋ
ПЕТАР МИЉУШ

19.00 часова / Позориште младих

Такмичарска селекција

Огњен Обрадовић

ХАЈКА НА ВУКА

Шабачко позориште

Режија: **НАТАША РАДУЛОВИЋ**

Сценографија: **НАЂА АНТИЋ, НЕРА ВУЛОВИЋ**

Костимографија: **БИЉАНА ГРГУР**

Композиторка: **ИРЕНА ПОПОВИЋ**

Извођач сонга (глас, клавир

и хармоника): **ИВАН МИРКОВИЋ**

Улоге

Милан: **МИЛОШ ВОЈНОВИЋ**

Мирела: **ДРАГАНА РАДОЈЕВИЋ**

Бранка: **АНЕТА ТОМАШЕВИЋ**

Драган: **ЉУБИША БАРОВИЋ**

Радоје: **ПЕТАР ЛАЗИЋ**

Тамара: **ИВА КЕВРА**

Представа траје 1 сат и 40 минута

21.00 час / СНП, Сцена „Јован Ђорђевић“

Такмичарска селекција

Александар Југовић

УТОПЉЕНА ДУША

Београдско драмско позориште

Режија: **БОБАН СКЕРЛИЋ**

Драматург: **КРИСТИНА ЂУКОВИЋ**

Сценограф: **НЕМАЊА ПЕТРОВИЋ**

Костимограф: **ТАТЈАНА РАДИШИЋ**

Сценски покрет: **МАРИЈА МИЛЕНКОВИЋ**

Улоге

СЕРГЕЈ ТРИФУНОВИЋ

МИЛИЦА ЗАРИЋ

ИГОР ДАМЊАНОВИЋ

НЕМАЊА СТАМАТОВИЋ

ИВАНА ДУДИЋ

ЛАКО НИКОЛИЋ

Представа траје 1 сат и 20 минута

21.00 час / СНП, Камерна сцена

Позорје младих

Џејмс Радо и Џером Рагни: Коса

Факултет драмских и филмских умјетности,

Универзитет „Синергија“ Бијељина (Република Српска, БиХ)

III година глуме

Класа: Иван ЈЕВТОВИЋ, ванр. проф.

Асистент: Михајло ЛАПТОШЕВИЋ

Режија: Иван ЈЕВТОВИЋ

Играју

Бергер: **НИКОЛА ШТРБАЦ**

Клод Буковски: **ИВАН ТОДОРОВИЋ**

Вуф: **МИЛИВОЈ БОРЉА**

Хад: **АЛЕКСАНДАР БАОШИЋ**

Сила: **ТАМАРА РАДОВАНОВИЋ**

Џени: **АНА ВУЧИЋ**

Џон Френклин Јуниор: **АЛЕКСАНДАР СТОЈАНОВИЋ**

Вивијен Буковски: **ДАНИЦА ПЕТРОВИЋ**

Клод Хупер Буковски: **НЕМАЊА СИМИЋ**

Елизабет Ведерфорд: **ИВАНА ВУКОВИЋ**

Спиди: **ВАЊА КРТОЛИНА**

Натали: **ЈОВАНА МИЛОВАНОВИЋ**

Диона: **АЛЕКСАНДРА СТОЈАНОВИЋ**

Блонди: **ЈЕЛЕНА КУКУЉИЦА**

Дени: **ТИЈАНА МАКСИМОВИЋ**

Руби: **ТЕОДОРА КУСИЋ**

Сузан: **ИСИДОРА МИЛИНОВИЋ**

Представа траје око 75 минута

23.00 часа / Академија уметности (Ђуре Јакшића 7), Учионица бр. 1

Оф Позорје

Пријемни испит

Академија уметности Нови Сад

Класа на српском језику

Колоквијум студената I године глуме

Професор: Борис Лијешевић

Стручни сарадник: Милан Новаковић

Играју

**УНА БЕИЋ, ЈОВАН ВЕЉКОВИЋ, МИЛЕНА ИЛИЋ, АЛЕКСА ЈОВЧИЋ, ФИЛИП КЛИЦОВ,
МАГДАЛЕНА МИЈАТОВИЋ, ЕМИЛИЈА МИЛОСАВЉЕВИЋ, САРА СИМОВИЋ,
СТЕФАН СТАРЧЕВИЋ, БРАНИСЛАВ ЋАЛИЋ**

Такмичарска селекција ХАЈКА НА ВУКА

Извештај селектора

Такмичарска селекција

ХАЈКА НА ВУКА, писац Огњен Обрадовић, режија Наташа Радуловић, Шабачко позориште (Србија)

Ти такви ...и остали могу бити у породици, а могу бити они од којих хоћемо да се одвојимо – али не успевамо – у некадашњој ловачкој кафани, те покушаји да се избавимо као ликови из драме *Хајка на вука* Огњена Обрадовића, у режији Наташе Радуловић, на сцени Шабачког позоришта. Ова горка прича о бивствовању у некада популарној ловачкој кафани, у којој је једино светло везано за хумористично присећање на пропуштене шансе, показује нам свет оних који су, без поговора из поменуте категорије, ...и остали, само што они у то још не верују.

Бошко Милин

Екс либрис

ДРАГАН: Црко ми Цезар. Ја јутрос узо да га помилујем, кад он лежи ту, не миче.

РАДОЈЕ: Шта ћеш, сваког то снађе. И чо'ека и животињу.

ДРАГАН: Дајдер да попијемо нешто. За покој душе.

РАДОЈЕ: То у свом животу нисам чуо, да се керу пије за душу.

ДРАГАН: Кад у твојој вукојebinи ни људи немају душу. Како који умре, ви га зачепкате у оном шипражју, одозгоре набацате буњак и балегу, све о истом трошку. Боже ме прости, ни имена ни помена! Ал' није мој Цезар нека сељачка џукела. Да га скембам у рупу, па да му мачке развлаче црева. Решио сам, како знам и умем. Мог Цезара да препарирам. Па да га метнем

испод телевизора, да ми увек буде на оку. Да се растајем од њега, не могу, да ме убијеш.

БРАНКА: Пречи је томе кер од жене. Она кад би цркла, не би толико марио.

ДРАГАН: Кер ме никад није изневерио, а жена те свака изневери.

МИЛАН: Молим те и капелу да му саградиш, па да га сахраниш са свим почастима.

ДРАГАН: Једино ме мучи, како ћу да одерем, за то ме срце боли. 'Вако ако га оставим, има да се усмрди до ујутру. Да је покојни Зоран жив, он би мене одменио. Он је био мајстор за те ствари. Како је вуку свуко кожу, ко поњаву!

(Огњен Обрадовић, *Хајка на вука*)

Писац

Огњен Обрадовић

Рођен је 1992. Завршио основне и мастер студије драматургије на Факултету драмских уметности у Београду, тренутно је на докторским студијама Теорије драмских уметности, медија и културе на истом факултету.

Пише поезију, драме и сценарија.

Изведене су му драме и радио драмска дела: *Негеља: јуче, данас, сунџа* (Београдско драмско позориште, 2013), *Пуш у Лисабон* (Радио Београд, 2015), *Да ми је да с'усстим ову сузу* (Радио Београд, 2016).

Издао је збирку поезије *Ошцицања* (2016) за коју је добио награду „Млади Дис“.

Драма *Хајка на вука* писана је као дипломска драма на ФДУ и уврштена је у ужи избор на Конкурсу Стеријиног позорја за оригинални домаћи драмски текст 2016.

Редитељка

Наташа Радуловић

Рођена је 1992. Представом *Невидљива деца* (Београдско драмско позориште) дипломирала позоришну и радио режију на Факултету драмских уметности Београд у класи професора Егона Савина, а потом завршила и мастер студије на истој кате-

дедри. Њена испитна представа 3. године *Бајка о мртвој царевој кћери* Николаја Кољаде, награђена је у Јекатеринбургу (Русија) за најбољу женску улогу на фестивалу *Кољада-Plays 2015*. Идејни је творац и уметничка директорка Првог београдског фестивала савремене руске драме. Представе: *За тебе* Николаја Кољаде, *Осврни се у гњеви* Џона Озборна (најбоља представа младих за младе, према мишљењу блага *Belgrade edt culture*), *Кључеви од Лераха* (БДП, 2016) и *Дуети за солисти* (Народно позориште Сомбор, 2017). Блог *Belgrade edt culture* прогласио ју је најбољим младим редитељем у сезони 2016/2017.

Критика

Шабачко позориште одавно практикује да с времена на време пружи шансу младим ствараоцима. Овај пут то је Огњен Обрадовић, драмски писац који већ има успеха, изведене су му две радио драме, а комад *Луче, данас, суџра* премијерно је изведен у Београдском драмском позоришту, 2013. Драма *Хајка на вука* ушла је у најужи избор на конкурс Стеријиног позорја 2016. Други млади стваралац је Наташа Рауловић, редитељка која је већ успешно режирала у Београдском драмском и Народном позоришту Сомбор. Са глумцима Шабачког позоришта радили су на представи *Хајка на вука*, приче о људима који живе у некој забити, заборављени од света и од самих себе.

Радња је смештена у кафану у распаду, у коју нико више не залази осим кућног пријатеља Драгана, који је, испоставиће се, и мајчин љубавник, острашћени неуспешни ловац, слабић који живи у лошем браку, а нема снаге да прекине. Животно га игра Љубиша Баровић, дајући му и дозу шарма, па га тако чини и симпатичним. Мајка, у одличном тумачењу Анете Томашевић, која је игра с потребном дозом грубости према деци, јер то је жена коју је живот ломлио, удовица је, муж јој је настрадао возећи кола после лова у пијаном стању, оставивши њу са двоје деце и свим проблемима око кафане. Неки излаз нашла је у вези са Драганом, али би, уствари, желела да побегне од свега, макар и

удајом за старијег, богатијег човека. Уморна од свега препушта кафану ћерки Мирели, бившој успешној спортисткињи, која од живота нема ништа осим својих медаља и сећања на спортске тријумфе на које нико из породице није обраћао пажњу, без наде и вере у боље сутра, чији дани протичу у брисању и премештању пепељара, столова и столица и чишћењу кафане. Драга Радојевић нашла је кључ за свој лик младе, безвољне жене и одлично исказала њену празнину. Њен брат Милан, вечити студент, није ништа срећнији. Није се снашао у великом граду, навикнут на сеоску тишину сметало му је све у дому, од шкрипе врата, разговора, мале собе и превоза. Када се вратио на распуст, остао је код куће опет незадовољан једноличним животом, варајући себе и остале да од сутра почиње да учи. Милош Војновић игра Милана уверљиво, баш као да је он тај студент. Галерију ликова допуњује Тамара, девојка коју су родитељи оставили и отишли у Италију у печалбу, а њу заборавили. Њена главна занимација је фотографски апарат, којим бележи и најбизарније моменте њихових живота, а фотографије ће јој донети стипендију за школовање у Милану. Ива Кевра као млада глумица, савршено разуме свој лик девојке која смехом и кобајаги безбригом покрива јад у себи и игра је с пуно сигурности и сугестивности. Посебан лик је Радоје, с једне стране путник намерник који свраћа у кафану, али запази газдарицу и хоће да је

жени јер је радом у Бечу стекао неко богатство, али кућа коју је сазидао празна је и пушта, баш као што је био његов печалбарски живот. С друге стране он је можда лик из маште свих њих, он је онај неко или нешто ко би требало да их помери с мртве тачке, да преокрене неко сутра. Петар Лазић игра га мудро и промишљено.

Генерална замерка овом добром редитељском рукопису односи се на репетицију појединих реплика. Објашње редитељке је да је хтела да потцрта неке реченице које у животу поновимо неколико пута. Поставља се питање да ли је избор тих реченица прави, јер има у комаду и значајнијих реплика, а друго, репетиција успорава радњу и чини се ремети њен ток. Гледаоци прате животне приче ликова и њихове односе и нестрпљиви су да виде шта је било даље, па им то понављање смета. Даље није било ништа. Остали су заробљени у пустој свакодневици кафане,

коју су одлично осмислиле Нађа Антић и Нера Вуловић са похабаним столовима и расклиманим степеником као животи свих актера, у костимима које је бриљантно прилагодила сваком лику Биљана Гргур, кафане кроз коју се повремено проломи песма *Еј жи-војте* за коју је текст писао аутор драме, а маестрално, нежно и драматично, пратећи радњу, компоновала Ирена Поповић.

Шабачко позориште има нову, тешку по тематици али успешно играну представу. Препоручујемо да погледате јер вас неће оставити равнодушним.

(Радио Београд)

Такмичарска селекција УТОПЉЕНА ДУША

Извештај селектора

**Такмичарска селекција
УТОПЉЕНА ДУША, писац Александар Југовић, ре-
жија Бобан Скерлић, Београдско драмско позо-
риште (Србија)**

Изузетак у овом избору је драма *Ушћољена душа* Александра Југовића, песника, романописца и драматичара, који се овде први пут бави историјском личношћу у драмској форми, а не измишљеним ликовима као у претходним случајевима. Утопљена душа је српски песник Владислав Петковић Дис, чије последње путовање на броду „Италија“ пратимо и упознајемо се са моментима који су обележили његов живот и стваралаштво, у режији Бобана Скерлића и на сцени Београдског драмског позоришта.

Бошко Милин

Писац

Александар Југовић

Рођен је у Чачку 1975. Дипломирао је на Филолошком факултету Универзитета у Београду (српски језик и књижевност). Објавио је књиге песама *Крв и није вода*, *На крају крајева*, *Јесеним њролећа*. Аутор је романа *ДИСхармонија*, *Три рога месеца*, *Српски у сивој лекцији*, *Монџана*, *Лауреати*, *Ојсенари*. Аутор је и драма *Министар*, *Родео*, *Луна-џарк*, *Рулет-џлес*, *Српска Лајка*. Добитник је награде „Кочићево перо“ за роман *Ојсенари*.

Екс либрис

СОФРОНИЈЕ: Место нашег мира је у нама.

ДИС: Не, већ пред нама. (*Долази до оџраге брога.*) Ту, ту, погледајте, оче. (*Показује руком ка ошвореном мору.*) Молим вас, погледајте. Видите ли гроб, раку, хумку? Има лепих назива заместо вечитог сна.

СОФРОНИЈЕ: Почетак, рађање, нада.

ДИС: Мир, спасење, смрт. Мртво море. Црнило.

КАПЕТАН (*Прилази им вичући.*): Доста. Хајде, нема ништа од брода. Идемо! Укрцавајте се у чамац! Бежимо са овеолупине! Сви!

СОФРОНИЈЕ: Хајде, песниче, идемо! (*Повуче Дису за рукав.*)

ДИС: Не. Ја не идем никуда. Нема чамца који може човека да спасе. Нема Нојеве барке! Нема!

СОФРОНИЈЕ: Не хули на Бога, песниче!

(Александар Југовић, *Ушћољена душа*)

Редитељ

Бобан Скерлић

Завршио је Факултет драмских уметности у Београду. Био асистент, па предавач на ФДУ. Предавао Позиционирање и стратегије брендпортфолија на специјалистичким студијама Универзитета уметности. Управљао рекламном

агенцијом и дечјом телевизијом. Писао и режирао нека *Ошворена враџа*. Режирао неке сегменте у *Немој да звоцаш*. Писао и режирао *Ружне речи*. Похађа докторске уметничке студије на ФДУ.

Филм: *Шанџарейо њи не расшћеш лејо*, *До коске* и *Тој је био врео*.

Позориште: *Гробница за Бориса Давидовича* Данила Киша у Дадову (корезија са Радивојем Андрићем), *Змајовини њанџалози* Иване Димић и *Школа рокенрола* Милене Деполо у Позоришту „Бошко Буха“, *Синови умиру њрви* Мате Матишића у Босанском народном позоришту Зеница, *Мурлин Мурло* Николаја Кољаде у Народном позоришту Кикинда, *Развојни њуш Боре Шнајдера* А. Поповића и Брехтов *Сшрах и беда њпређеж рајха* у Грачаници (Српска драма приштинског Народного позоришта), *Врла нова 2061*. (ауторски пројекат са Миленом Деполо) у суботичком Народном позоришту, *Народна грама* Олге Димитријевић у сарајевском позоришту САРТР. *Ушћољена душа* је његов четврти пројекат у Београдском драмском позоришту (*Тријеле* са Миленом Деполо 2013, *Кад су цвешале њикве* Драгослава Михаиловића 2014. и *Позив на њоџубљење* Владимира Набокова 2015).

Из критике

Радња се дешава на броду „Италија“ 1917. године пред смрт протагонисте. Пратимо последње сате у животу Владислава Петковића Диса и откривамо његова сећања, привиђења, кошмаре, као и опште мисли о смрти и љубави, уметности и критици. У Дисову свест усељавају се бриге о његовој жени и деци, али и чињеница особености његовог карактера која му је живот учинила специфичним.

(...) Глумци Милица Зарић, Игор Дамњановић, Немања Стаматовић, Ивана Дудић и Лако Николић, поштено су настојали да оживе мноштво ликова на броду који ће бити потопљен – болничарке, војнике, капетане, учитељице, конобаре, жене, децу итд. Сергеј Трифуновић игра Диса као брижног и нежног, али и расртзаног особењака, поету.

Ана Тасић (*Полиџика*, 13. 3. 2018)

Сцена скучена, накривљена, успешна реконструкција палубе брода „Италија“, сасвим прикладан полигон на којем ће Дис више сновати и бити у кошмарима и сећањима но на јави „са очима изван сваког зла“. Овака поставка била је на радост публике, јер јој је пружила још додатних четири реда за уживање у глумачким бравурама. Које започињу већ уласком у салу. Као што је и наговештено, овде је много више до изванредних глумаца него до драмског подлошка, који магловито шета по Дисовој временској линији од садашњости до прошлости.

Пре свега сјајан Сергеј Трифуновић, који се и телесено преобразио и ушептрљио, унезверио, те ће се у своје

обличје вратити тек крајем представе, до уверљивих Иване Дудић и Милице Зарић.

Овим немиром (не само по мору и опасности од торпеда) већ и по непокоју путника смирено управља капетан којег тумачи Игор Дамњановић. И остатак асамбла сјајно је дочарао своје шизофрене улоге (глумили су више ликова).

Упечатљива представа која је морала изазвати упитаност код публике о месту појединца, сензибилног какав је већ песник у једном великом, светском мезежу.

(*Културник*, 2. 3. 2018)

Интервју

Стеван Бодрожа

редитељ представе
„...и остали“

Кључ разумевања мањинског је у разумевању себе

Стеван Бодрожа је редитељ представе „...и остали“ настале према рукопису четири младе списатељице, припаднице генерације миленијумаца. О њима, себи, храбрости и њеном одсуству, о томе како смо престали да пазимо једни друге, поправном на који никако да изађемо и о томе зашто га занимају ликови који не живе по правилима, говорио је поводом извођења ове представе на Позорју...

Мањина је свако ко има сјај, мисли својом џлавом, ко има џеџљу да џо џласно и изџовори а џоџом исџрџи казну друџџџа која неминовно следи...

- Сложио бих се с тим, то је свакако једна од мањина које су данас посебно угрожене. Потрудио сам се да овом представом искажем мишљење о томе, тачно и прецизно изнесем оно што видим око себе, да у томе не будем бојажљив, а истовремено будем нежан према третману те теме како бих, што ми је веома битно, изазвао емпатију код публике, емпатију управо према различитим врстама мањина. Када ми је Предраг Аздејковић, као директор Регионалног инфо центра, једног од копродуцентата представе, пре више од годину дана изложио идеју да се ради комад о ЛГБТ популацији, предложио сам да се не бавимо само том, већ и још неким мањинама. Да направимо омнибус, позовемо младе ауторе да напишу неколико микро-драма, да сачинимо драмску фреску која ће говорити о разним мањинама. Управо зато што је кључ разумевања мањина, емпатије према мањинама, у томе да разумеш то стање у тренутку када је свако од нас нека мањина, јер сви смо кад-тад део неке мањине: разболиш се, одеш у пензију, трудна си, увек си део неке мањине у односу на већину... Мањина се постаје на разне начине, неко се роди као мањина, неко током живота постане мањина, неко сплетом околности, неко одлучи да буде мањина... Мислим да је кључ ра-

зумевања мањинског у разумевању себе. Суштина је да спознаш осећај мањинског у тренутку кад постанеш мањина, због болести, старости, инвалидности... Не наилазите тада на разумевање већине према свом мањинском проблему... То је заправо разлог што се и представа зове ...и осџали.

Избор ових љича џакође је врџа храбростџи. Врло мало људи креће за храбрима. Мањина су, дакле, и храбри, њихово није царџтво небеско а, јамачно, ни овоземаљско. Шџа они, у неком људском смислу, имају од џе храбростџи кад њихова храбростџи најчеџће не џосџаје џемељ друџџва или верџџикала којој се сџреми?

• У историји човечанства наилазите на разне примере третирања храбрости. Некад су храбри људи спаљивани, затварани, мучени, али некако, док они нису нешто рекли, док нису пренели неку мисао другим људима, велике друштвено-историјске промене се нису десиле. Трагично у судбини храбрих људи је то што плодови њиховог рада нису догледни, ретки од тих храбрих имали су привилегију и срећу да за живота виде како су њихова храброст и жеља да промене

Фото: Б. Лучић

друштво уродили плодом. То се дешава, али врло често тек у потоњим генерацијама. Али истински храбри људи и немају избора до да поступају у складу са својом природом. Морају да поступају у складу с оним што осећају. Нешто у њима не дозвољава им да не буду храбри и искрени у својим поступцима, да окрену главу од неке неправде. Они се и не баве тиме да ли ће за то добити захвалност. Једна кинеска пословица каже: „Не чините добра дела ако нисте спремни на незахвалност.“

Сџејен свестџи или демократџичностџи једног друџџва мери се емџаџијом љрема мањинама, љрема друџа-чијима, болеснима, друџим расама, народима, инвалидима, особама са џсихичким љроблемима... Где смо ми на џој лесџџџици? Да ли је и џо шџџо изгледа да је џолеранџно, заџрво само шџминка?

• Чак и када се појаве, ти покушаји промене на нивоу шминке у историјској традицији и менталитету какав је наш, то је добро и вредно је подржати, јер ће временом можда постати суштинске промене. Сензиби-

лише се друштво. Можда се претвори у нешто шире, комплексније, конкретније. Ми имамо менталитетски проблем, мислим на грађане ове земље. Врло често сматрамо себе емотивнима, толерантним, како не прогањамо друге, нас прогањају... А реалност једног ромског детета, чију причу обрађујемо, веома је тешка, изолована, обележена вршњачким насиљем... Наш однос према мањинама традиционално није нарочито благ и добар, а некако га је додатно огрубела наша новија историја...

Ма зар џо није само изговор, имали смо џеџку новију исџорију, џрађански раџ, бомбардовање и заџо смо џосџали мање емџаџични.... Заџџо нас џо није љроменило у друџом љравцу, заџџо нам џо није разлоџ да будемо љажљивију једни љрема друџима?

• То није изговор, то је констатација. Врло често наилазимо да је императив опстанак најјачих. Најјачи опстају, подносе искушења, недаће, јер су тврђе коже. Када схватимо да су и слаби део заједнице и имају право на опстанак, и јаки треба да им помогну у томе, моћи жемо да видимо истинске промене у овом друштву и повероваћемо да ово друштво иде неким другим, бољим путем. И то ће бити важније за наше друштво него да ли смо формално постали део ЕУ и јесмо ли се приближили европском путу интеграција... Наравно, увек има невероватних примера људске племенитости и доброте, али тога би морало бити више.

Ове четџири љриче џисале су младе сџисаџеџице, миленијумке. Док сџе читџали њихове драме, шџа сџе научили о џим младим људима, имају ли и они изговор као ваџа, моја и неке друџе џенерације или су храбрији, сензибилисанији, најављују ли боља времена?

• Изузетно ми је било узбудљиво кад сам видео да њихова младост не одузима на дубини онога што су стварали, на истинитости и потресности. То су млади уметници који имају свој осећај света, који ће се вероватно и мењати како буду старили и постајали зрелији, али оно је сада такво и веома аутентично, комуницира с тренутком у којем живе. Другачије у односу на моју генерацију, ја сам 1978. годиште, јесте да они, иако расли у тешким временима, а тако млади, немају стални изговор, ето, то је зато што смо прошли кроз ратове. Постоје теме које су примарне, а низ других тема је депласирано. Они имају неку врсту одсуства сећања на та времена или магловито сећање, у најмању руку. Контекст стварности посматрају необележен филтером прошлости, тих времена које смо деведесетих преживели. Имају прецизнију концентрацију, јасније виде проблеме тих мањина сада и овде. Скоро да сам радионичарски радио с њима, нико од њих није изабрао, рецимо, избеглице које су с правом тематизовале многе представе у скорије време, оне су пак изабрале те мањине које имамо у представи. Те списатељице имају неку врсту погледа на стварност који нас позива на одговорност. Оне нас позивају да немамо изговор, да препознамо шта је тешко, мучно, потресно сада и овде код нас. Имају не предност, него

је одиграо најбоље што могу. Ова представа говори о најпогођенијим мањинама нашег друштва, којих на жалост има још много.

Какав си утисак, током рада на представи, стекао о проблемима људи који су хендикейирани, који су другачије сексуалне оријентације, који болују од тешких болести или припадају некој другој националној мањини? Шта си научио?

• Током процеса рада на представи, о овом питању сам се дословно освестио. Због тога сам се осећао почастован, јер раније нисам примећивао такве људе и њихове проблеме. Заправо нисам ни размишљао о тој теми, као ни многи други људи, што је жалосно. Нисам обраћао пажњу на друге који су припадници неке националне мањине, који имају другачију боје коже или су доживели сексуално или било које друго злостављање. Тек током проба схватио сам какве свакодневне проблеме живе други људи. То је озбиљан проблем, а ми не размишљамо о њима. Сазнао сам да ни институције, као ни установе надлежне за њих, нису у могућности да им пруже чак ни основну помоћ,

фото: Б. Лучић

Ана Бегић

Ана у представи
„Људи од воска”

Сви смо ми људи од воска

Разговорали смо са глумицом која тумачи главни женски лик у представи Хрватског народног казалишта, којом је отворена овогодишња међународна селекција „Кругови”. Шармантна и непосредна, говорила је за Билтен о својој улози, откривајући због чега је Ана прекретница у њеној глумачкој каријери и разлоге због којих позоришна публика хрли на вишестане представе њеног матичног позоришта, пркосећи на тај начин животном тренду у којем се жели све, одмах и сада.

Ко су „Људи од воска” и како бисте дефинисали ову метафору исца Мате Матишића?

• Верујте да се стално питам ко су *Људи од воска*, од момента кад сам добила улогу па до сваког извођења представе. Мислим да смо то сви ми. То су људи који живе данас и овде. То су људи који живе своје обичне животе, оптерећени животним проблемима и свакодневицом. Али то су и људи који су намазани и премазани свим могућим фарбама, у негативном смислу говорим, и који су ту око нас, у нашем друштву, у нашој улици, на нашем послу. Сличног је мишљења и писац Мате Матишић, с којим смо разговарали приликом рада на представи. *Људи од воска* смо сви ми који живимо на овим просторима.

„Људи од воска” су снажна критика не само хрватског друштва него и свих нас који смо у већој или мањој мери преживели рајне, транзиционе и друге приче о истој теми. Шта Вама као уметници и као жени највише смета у хрватском друштву данас? Да ли Вас доиче или иризира одсуство морала, свејриситна корупција, партијски интереси, лицемерје и лаж, пре свега код људи с којима се свакодневно срећемо?

• Сада бих рекла нешто од чега би ми било зло, али не желим да кварим диван утисак који смо оставили код публике након одигране представе. Рећи ћу само да бих мењала свој живот и све људе. И то од темеља. Мењала бих себе, пре свега. Али човек не може побећи од самога себе и од истине. Морамо реално при-

фото: Б. Лучић

а не нешто више од тога. Пођимо од најобичнијег примера људи са неким физичким хендикепом. Они не могу нормално да се крећу било којим градом, јер им нисмо обезбедили основне услове за то. Ромска деца имају озбиљан проблем у друштву, школи или на улици само зато што су Роми. Сличних и ружних примера има много.

Да ли си оптимиста? Хоће ли тим људима бити боље? Када ћемо се променити и ујединити им адекватну помоћ?

• Искрено се надам да ће се нешто променити набоље. Потребно је да покренемо сами себе како би и они којима је стручна помоћ неопходна, живели нормално и боље него данас. Искрено се надам да ће им бити боље. Потребно је играти овакве ангажоване представе и утицати на друге, на њихову свест, анимирати их и пронаћи начине како да се проблем реши. Оптимиста сам и надам се најбољем.

Разговарао Војислав АЛИМПИЋ

хватити истину и погледати је у очи, без обзира каква она јесте. Нажалост, људи се све више закопавају и тону све дубље и дубље, бежећи од праве истине и од самих себе. Због тога бих све променила да могу.

Како бисте окараактерисали лик Ане који тумачите? Ко је њена жена?

Фото: Б. Лучић

● Рекла бих да је нека светица. Занимљива једна жена. (смех) Ова улога је прекретница у мојој глумачкој каријери. Питала сам се: Зашто сам је добила баш ја? Она је мени дошла у правом моменту. Ана је занимљива жена. Она је сигурна лука свом супругу Виктору, главом лику у представи, који је у Ани пронашао неко своје уточиште. Ана је и Викторова највећа критика и подршка. То је жена која једина уме да дотакне суштину њихових проблема и пружи руку у осине гнездо у моменту кад нико то не сме да уради.

Колико је она блиска Ваџем сензибилизици?

● Хммм (смех). Само донекле. Ана је једна лепа улога. Она је наизглед тихи посматрач свих проблема и нека врста немог сведока. У глумачком смислу, тешко је било у представи изборити се са свим јаким карактерима ликова, којима се пружа могућност да се глумачки размахну, и пронаћи своје место у томе. То ми је било најтеже. Остати дистанцирана и мирна упркос правој животној драми кроз коју пролази.

Управо је у томе и њена чар, зар не?

● У праву сте. Због тога сам и рекла да је Ана у мојој глумачкој каријери дошла у право време.

На овогодишњем, али и на ранијим Позорјима, одиграно је доста представа које трају и по неколико сајти. Сале су биле пуне, публика је одлично реаговала, што је својеврсни ајсурд времена у којем живимо и које подразумева одмах, сада и брзо. Шта Вама то говори? Да ли смо претасићени тра-ла-ла садржајима којима нас бомбардују, да ли нам недостигају праве уметничке вредности?

● Управо сте рекли праву ствар. Убеђена сам да нам недостају квалитетни садржаји, без обзира на дужину њиховог извођења. Људи их прихватају због њихове

суштине, истине и квалитета који доносе. Не треба их пуно убеђивати да дођу и погледају неку од наших представа. Чак ни позоришна критика која није наклоњена појединим представама, нема велики утицај на то. Публика се информише од других људи, и не треба је много убеђивати. Могу вам рећи да су представе тог типа, нашег ХНК увек пуне. Од *Вучјака*, преко *Три зиме*, па до *Људи од воска* и представе *Циџанин сам најлепши* – ми смо дословно крцати. Мате је овај текст урадио баш за ХНК, и то се свакако исплатило. И када се нема новца, треба уложити све чиме располажемо у датом моменту, јер је крајњи резултат непроцењив.

У контексту Ваџеј одговара, шта је заједно националног театра и уопште, сваког позоришта у данашњем времену? Какав би данашњи театар требало да буде?

● Сваки театар не би требало да подилази укусу критике, а ни публике. Треба га осмислити тако да привуче људе односно публику. Важни су добра глума и прича. Дobar текст. Није битно чији је или од кога је. И ако је добро урађено, све ће добро и функционисати. Не може изаћи на лоше. Репертоар би требало да буде што разноврснији како би се за сваког пронашло нешто што одговара његовом позоришном сензибилитету.

Разговарао Војислав АЛИМПИЋ

Фото: Б. Лучић

Горан Гргић

Виктор у представи „Људи од воска“

Дневни живот деконцентрише и одвлачи од доброте, лепоте и слободе

Иако живот често демантује, други људи ипак не служе само томе да узмеш од њих оно што ти треба и одеш даље... Бар не би требало. Јер сваки твој поступак данас може бити разлогом туђе несреће сутра... Представа *Људи од воска* била је о свему томе, највише о прошлости која (је) говори(ла) о будућности... На сцени смо гледали како главни јунак, често је то био писац, а често можда неко од нас, трпи историју и дијагнозу

својих поступака из прошлости, како опипава грешке и погрешне потезе, како слика мржње, нетрпељивости, нераумевања, наивност, љубав... Како бежи, пада, не верује, како се брани, излаже се суду других и осуди себе самога... Виктора, а можда баш самог писца, заправо је играо Горан Гргић.

Овај џексџ је суочавање џисца Матишића са собом, извршање његове уџробе џред људима или оџиаром умеџности, једно џоџиуно оџољавање, чак неко на-слађивање у џом разоџкривању... Да ли је овај џексџ у џом смислу и вас раскоџчао?

• Ма, тај текст некако уопштено утиче, како на публику, тако и на све нас на сцени. Дубоко нас дира, тишти, пече, сече. Радећи на представи заправо размишљаш како је храбро, потресно, жестоко то ауторово отварање, рашчишћавање са собом, са прошлошћу, породичним односима. Питаш се понекад, јесам ли и ја те ствари могао да доживим, прођем и сџм... Мени се чини да је најјаче то што нас је Матишић научио и поучио да се у неком тренутку мораш отворити, бити искрен према себи јер тако себе ослобађаш. Не оправдаваш, само ослобађаш. Изговори истину, иако није лепа, ни пријемчива. Запитај се, јесам ли ја стварно позитивно лице – а људи то мисле за себе – шта то све у мени има иза те моје коже, моја је а иза ње сам створио неку лажну слику о себи. Већина нас ујутро, кад се види у огледалу, види неки лажни лик који и сами верујемо да јесмо. А нисмо, то је неко украшено, китњасто, лажљиво лице.

Нисмо ни свесни колико смо неискрени према себи... Ова нас представа поучава томе да будемо бољи. Да бар пробамо то да будемо, пробамо да скинемо јефтине слојеве лажног сјаја са себе.

Матишић сџално џрича о џом обичном свеџу, и у овој драми, у драми коју смо гледали на џроцџлом Позорју, веома је духовиџи у џоме јер само џако, кроз хумор, можемо џоднеџи себе, можемо џоднеџи цамар, криџику, савеџ... Прича је иџак важна у џозориџиџу. Прича о људима око нас, џре неџо грандиозна џовика на џолиџичаре, сисџем... Јако добро је џреџознајемо, и џај његов хумор, нежно горак или горко нежан, близак нам је... Причајући о џроцџлости, Матишић за џраво говори о будућности, о залагу за будућности, о деци коју осџављамо џако лажљив и џреџворан свеџ...

• Ова представа на исти начин отворила је публику као и у Хрватској; данас је било другачије само у другом делу, јер се ради о врло конкретним људима у Хрватској о којима говоримо, а који су реаговали на вест о раду на представи и после и на представу. Видели смо да то публика синоћ није баш разумела, али у завршници, разумели су поенту представе. Чудан је тај наш живот. Питао сам после премијере аутора, кога знам, је ли то све? Знате шта ми је рекао? Не, није, то је тек 20 одсто онога што имам да кажем. Дао је само одломке, цртице из своје биографије. Понешто

од тога развио је у могуће биографије. И нико од нас не зна шта је ту стварно његов живот, а шта фикција, шта је само могло да се догоди. Виктору је дато оно за што ми немамо могућност, да се нађе у три различите околности, да види како је све могло бити, а само аутор зна како је стварно било. Као глумцу мени је, наравно, интересантно да непрекидно живим тај текст на сцени, да испробавам тај живот али и да га непрекидно и пишем на сцени. Позориште нуди ту могућност, тај простор заштићености, могућност да се проба, да се види из туђе коже, да се ослободи, да се окуси та слобода, да видиш одговара ли ти или не, да видиш грешку, не починиш је опет....

Заџиџо је људима џако џеџко џоћи за исџином? Викџор у џредсџави џолази за њом. Људи данас џеџко кређу за исџином. Оне коју крену – већина изоџџиџи,

Фото: Б. Лучић

исмеје, смаџра лудима... Можда је џачка џоџ огу-сџајања од исџине џочеџак гџубиџка соџсџвеноџ ин-џеџриџеџа, можда и одусџајања од човека, од осећаја за друџоџ човека... „Људи од воска“ гџворе о свим џим (не)одусџајањима...

• Постоји неки дневни живот, доста суров и брз, који човека деконцентрише и одвлачи од доброте, лепоте и слободе, од боље стварности. Модерна времена, медији, видимо шта се догађа у целом свету, све можемо да пратимо, све нам је некако агресивно ту пред нама, неке туђе судбине. Али не примећујемо оно поред себе, око себе, лепоте, слободе, могућности. Пролазе поред нас судбине на које у суштини можда не можемо да утичемо, али можемо да застанемо и видимо шта можемо да учинимо. Љубав и симпатије не можемо пренети преко екрана, преко интернета, али то можемо људима који су око нас, које срећемо, који су део нашег живота. Можемо се бар интересовати за људе око себе, како су. Не, ми остављамо људе са стране, не знам куда нас то води, а не води баш неком добру, чини ми се. Такво време, које ради потив нас, и против људскости, чини ми се да смо све то сами себи направили. За све то смеће којим смо се затрпали – криви смо сами. Затрпали смо и своју децу, своју будућност можда. А само уз мало више координације, било би много више људскости.

Разговарала Снежана МИЛЕТИЋ

Трибина Стеријиног позорја (II сесија)

Домаћи драмски текст на репертоару наших позоришта – могућности и искушења

Организатори: Српски центар Међународног позоришног института и Стеријино позорје

Проблеми односа писца и друштвеног и културолошког окружења

– Тема другог дела сесије су проблеми односа писца и друштвеног и културолошког окружења, односно чиниоци који усмеравају писца, преглед критичких тема у последње готово две деценије савремене драме, аутоцензура и списатељски и редитељски ангажман, услови рада младих писаца – овим речима најавио је **Светислав Јованов** поподневни наставак Трибине, који је често искакао из предвиђених и најављених токова и оквира, што је само показатељ многих отворених, горућих питања у нашим позориштима. Уводно излагање имала је **Бранислава Илић**, која је рекла да је у светлу овогодишње селекције Позорја, усмерене на младе драмске писце и списатељице, важно и потребно да се каже у каквим условима ти млади писци и списатељице треба да реализују своје текстове, шта их у тој намери, али и у списатељском развоју усмерава.

– „Путеви домаће драме региона“ је пројекат Народног позоришта из 2010. године, који је обухватао јавна читања драма Симоне Семенич, Жанине Мирчевске, Алмира Имширевића, Петра Михајловића, Радмиле Смиљанић и Мирјане Дрљевић и округли сто са темом „Могућности афирмације домаћег текста у позориштима земаља региона“. Питања која сам том приликом поставила гласила су: Да ли су домаћи текстови неафирмисаних младих аутора ризик или неопходност? Колико конкурси, јавна читања, профилисани сајтови... могу помоћи у афирмацији младог писца/списатељице? Да ли је могуће умрежавање информација о овој теми како би размена нових текстова била једноставнија? Како ће Позорје на такав тип сарадње да реагује? Селектор Бошко Милин, у интервјуу у *Времену*, на питање зашто представу *Зрењанин*, по тексту Игора Штикса, није позвао у селекцију, каже: „Игор Штикс није наш аутор, само пише на заједничким језицима овог подручја.“ Дакле, колега драмски писац који живи у Београду, пише о нашој теми, на нашем језику, режира наш редитељ, не припада домаћој драми, док *Царство небеско* припада, јер је ваљда Јернеј Лоренци наш аутор? Моје друго питање за Позорје: По којим критеријумима ће се Позорје руководити при одређивању шта је домаћи текст и ко је наш аутор? Да ли по држављанству, месту рођења... Да ли драме на неком од језика мањина драмских писаца из Србије могу да буду део селекције? За мене је *Зрењанин* Игора Штикса свакако домаћа драма нашег аутора и једино

квалитет текста и представе могу утицати на то да ли представа треба да уђе у селекцију или не – рекла је **Бранислава Илић**. Она је додала да сматра како су младим писцима потребни усмеравање и активна, вођена подршка после завршеног факултета унутар театра.

Говорећи о стању у култури и позоришту, што води до теме политике и репертоара и до теме садашњег индиректног усмеравања писца, Бранислава Илић је изнела:

– Прво је укинут простор критичког мишљења и деловања, а онда су позоришта трасирала погодне теме и естетике. Славимо јуначку прошлост, обележавамо јубилеје, у ту сврху се наручују текстови, самоцензура елиминише све што на било који начин директно угрожава власт и може да угрози буџет и добијање средстава. Мјузикли су пригодни, приче у славу наших значајних личности историје и културе, уметности, такође.

фото: Б. Лучић

Сећања на „лепшу“ прошлост, негација свега што је у периоду од 2000. до 2012. у позоришту урађено итд. Како је могуће да смо до 2012. имали текстове *Радници умиру њевајући* Олге Димитријевић, *Радничку хронику* Петра Михајловића, *Да нам живи, живи рад* Милана Марковића... а да онда, док је пола земље у сиромаштву, људи се избацују на улицу и сведоци смо почињених суицида због дугова и немаштине, до *Зрењанина* Игора Штикса и *Боливода* Маје Пелевић нисмо имали реализоване представе о радницима? Да ли би нешто попут *Они живе* Милана Марковића и Маје Пелевић, било могуће извести данас у Србији?

Један од разлога што су редитељи видљивији у ангажованом театру је и то што се текст може безболно цензурисати, тако што одбијете да га радите. Редитељи ће на рачун фрке коју подигну, добити следећи посао. Писци не. Не спадам у оне који бране театар од памфлета. Напротив. Али разумем и оне који желе да се друштвеним ангажманом и критичким театром баве на другачији начин.

Ту је и питање публике. Којој публици се обраћамо у социјално-економски дубоко подељеном друштву? Да ли ће представе о радницима видети радници „Гоше“? Да ли уопште постоји истински друштвени ангажман без сопственог ризика? У ком тренутку редитељски поступак престаје да буде субверзиван и постаје илустрација субверзивности...? Итд.

Али није ми циљ да сада отварам посебно тему ан-

гажмана у позоришту, и разлике у драматуршким и редитељским средствима у таквом театру. Не зато што нема потребе за тим, већ зато што је то преобимна тема која захтева посебну трибину. Моја жеља је да скренем пажњу на младе писце, који, с једне стране, треба да се остваре и реализују у друштву које званично заговара позориште прошлости, у служби државе, конзервативно, литерарно, традиционално, с друге стране имају нашу генерацију која се томе агресивно опире (мислим, с разлогом). Без адекватне стручне помоћи и простора у некој од позоришних институција, ти млади људи треба да се изборе за свој део уметничког простора.

Који су начини који им преостају? Личне иницијативе професора који њихове текстове носе позориштима, конкурси и њихово окупљање око заједничког пројекта. **Илићева** је излагање завршила питањем: Да ли Стеријино позорје има могућности и хоће да преузме на себе део развоја младих писаца и списатељица по моделу „НаДа“ (Програми у оквиру овог пројекта обухватили су радионице, предавања, семинаре, конференције... Први пут је окупљена група писаца која је добила могућност да упозна драме актуелних европских писаца, али и да развије своје текстове кроз процес у сарадњи с редитељем и у томе су имали стручну помоћ релевантних људи), или неком сличном моделу? Или је једино важно да награде буду донесене?

Трибини су присуствовали и студенти и неки од младих аутора који су, између осталог, и били тема сесије. Колико је неартикулисаних и нерешених питања у култури ове земље, а посебно у позоришту, где и како да се деду млади аутори, ко их усмерава, помаже, показује могуће путеве – питања су која су заокрупила присутне на Трибини.

Након изјаве **Саше Милосављевића** да мисли како је у данашњој ситуацији немогуће одговорити на питање – Шта с младим људима након факултета, развила се полемика, за коју се може рећи само једно: Бар да их је више у оваквим сусретима и разговорима!

– Јасно је да је суштина проблема што ми немамо систем, он не функционише и није функционисао последњих 30 година! Не постоји било какав ангажман осим политичког, а било каква прича о позоришту неминовно склизне у политиканство. Тако, ја од институција у овој земљи не очекујем ништа. Није више младим људима ни циљ ући у институције... Нису институције затворене због политичке воље, већ зато што су се први пут појавили људи који немају везе са позориштем. Дубоко верујем да је будућност позоришта у шупама на Дорћолу. То је Ужичка република, то је једина слободна територија! Млади људи треба да наставе да пишу и сами се организују, налазе редитеље и стварају позориште. Опстаће и остаће само они који су у стању да стварају у шупама и фабричким халама. Они који чекају нешто друго – пропашће! – уверен је **Милосављевић**.

Након тога **Тијана Грумић** је упитала: – Кажите ми, како ћу ја, која долазим из једне непривилеговане по-

родице, како ћу ја правити позориште у гаражама, без плате, без социјалног и здравственог осигурања... Како да то буде алтернатива институцијама, како да зарадим плату? Ако је све тако црно, зашто онда ми седимо овде?

Трибина је завршена ако не сасвим охрабрујућом, а оно бар врло пријатном вешћу:

– Успео сам да организујем у Установи „Вук Караџић“ читање пет драма младих аутора. Циљ ми је да тога буде што више и да се тако остваре неки животни снови младих драмских писаца – изнео је селектор овогодишњег Позорја мр **Бошко Милин**.

Бранислава ОПРАНОВИЋ

Позорје младих

Догађа се у Србији сада и увек
(према текстовима Бранислава Нушића)
Факултет савремених уметности Београд

II година глуме
Класа: Божидар Ђуровић, проф.
Асистент: Хаџи Ненад Маричић, доцент

Омаж Нушићу

Нушић као стална инспирација професора и студената, али и професионалних позоришта Србије, лепо је разигран јуче на сцени Позоришта младих у извођењу студената Факултета савремених уметности Београд. Сцене из више његових дела нису смисаоно повезане, али су заокружене појавом глумца који игра Нушића и као такав уводи нас у представу и опрашта се од нас. Представа је својеврсни омаж Нушићу. Студенти су играли свима познате и омиљене сцене из *Народног*

Фото: М. Блашковић

посланика, Ожалошћене йородице, Сумњивоо лице, Покојника и Др-а, као и оне, не толико игране, из *Светла, Аналфабетна* и *Миша*. Млади глумци нису били оптерећени архаизмима, нити су осавремењавали комаде, већ су играли са мером. Ретко који студент се одлучио за неки специфичан акценат, али и они који јесу, нису у томе претеривали нити су дозволили да их комика понесе и одвуче у шмиру. За сваку похвалу

је партнерска игра ових младих људи који се ни на моменат нису искључивали из сцене, него су били активни учесници и помагачи својим колегама и када нису изговарали текст. Многима се то подразумева, јер како другачије, али тек када гледамо ове младе људе који се не штеде ни секунде схватимо да то ипак није нешто што се подразумева и преко чега се олако прелази. Често су успевали да насмеју публику, а добили су и више аплауза током трајања саме представе. Костим и сценографија су били сведени, што је разумљиво због честих промена простора, као и због играња више ликова од стране једног глумца/глумице. Лако, неоптерећујуће и забавно – често је то и једино што тражимо од позоришне представе! За крај наво-

Фото: М. Блашковић

димо њихова имена: **Страхиња Падежанин, Марко Николић, Стефан Станојевић, Никола Петровић, Алекса Раичевић, Милан Тошић, Ненад Петровић, Марија Станковић, Јована Голубовић, Катарина Јевтић, Бранка Миловић, Радомирка Шарић, Милица Марјановић, Јована Томичић, Марија Вујиновић, Оливера Грујић, Катарина Живковић, Нина Стаменковић.**

Николина ЂУКАНОВИЋ

Жанровизија
Академија уметности Београд

III година глуме
Класа: Оливера Викторовић Ђурашковић, ванр. проф.
Асистент: Горан Јевтић, доцент

Шетња кроз све жанрове

Академија уметности из Београда приредила је спектакл на Стеријиним позорју. Пред препуном салом Културног центра играли су жанровски различите, што и само име каже, одломке познатих драмских текстова. Богат костим и богата сценографија, толико добро урађени да је гледаоцима просто жао што нису сваки одломак гледали као целовечерњу представу. Од *Марије Стјуарт* до *Ћелаве ђевачице* глумци су се вешто *шалили* кроз захтеване жанрове. Представу је отво-

рила **Катарина Јовановић** песмом из *Јадника* и није она била једина која је показала своје вокалне способности – и **Вања Јовановић** је кратко али моћно

Фото: М. Блашковић

запевала у *Ћелавој ђевачици*. **Марија Кланац** је, што би се жаргонски рекло, одувала публику и као баруница Кастели и као Кате Капуралица. Нема сумње да ћемо је у некој од наредних година гледати и у такмичарском делу Позорја. **Јана Окиљ** и **Ена Кристина Матошевић** биле су подједнако моћне у сцени сукоба Марије Стјуарт и Елизабете Тјудор. Било је уживање гледати их. **Антонела Васић** и **Марија Жеравица** показале су одличну моћ трансформације, док се код **Мине Милићевић** и **Саре Пејчић** види изражена склоност ка комедији. Заправо су све глумице биле одличне у сцени из Поповићеве *Смртносноне мојористике*. **Ана Стевић** и **Димитрије Стајић** били су усклађен глумачки пар из којих је избијала сигурност, колико у себе толико и у партнера. *Ћелаво ђевачица*, у којој су они господин и госпођа Смит, насмејала је публику и више он неких класичних комедија. На том терену одлично се снашао и **Саша Нићифоровић** који је играо и у *Ћелавој ђевачици* и у одломку из *Кате Капуралице*. **Марко Милошевић** је био самоуверен као Леон Глембај и показао да је потенцијал

Фото: М. Блашковић

за главне улоге, за глумца који ће једног дана бити стуб неког позоришта. **Сава Стојановић** и **Вања Станковић** можда су имали за нијансу мање задатке, али их то није омело да добро изграде своје ликове и буду упечатљиви на сцени. Ови млади људи су нас успешно увукли у своју представу те је публика лако могла за-

боравити да гледа студентску представу, већ можда више дело неког професионалног позоришта. Режија је била до те мере добра да нису упадали у очи елементи који су били саставни део задатих вежби већ је целина одлично функционисала. Два и по сата су пролетела и публика их је поздравила одушевљеним аплаузом.

Николина БУКАНОВИЋ

Диана Мехеик: Јерихонска ружа
Ежен Јонеско: Нови станар
НОВА академија уметности Београд

Студенти свих година глуме
Класа: проф. Љубиша Ристић

Два лица истог

Другог дана Позорја младих представила се и НОВА академија уметности Београд. Чини се да је наступ ове академије обележен зрелим редитељским осећањем, те смо имали прилику да погледамо две представе два млада редитеља. Најпре, изведена је представа *Нови сџанар* у режији **Уроша Нововића**, те *Јерихонска ружа* у режији **Ајдина Хузејровића**. Редитељски генерацијски близак двојац указао је на из-

Фото: М. Блашковић

весне заједничке особености: једноставан сценски израз, усредсређеност на глумачко умеће а не размахивање редитељским поступцима и прецизност сценског покрета. У том смислу, било је значајно погледати два млада редитељска рукописа и погледати две представе које имају сву потребну динамику и поетичност, а редитељи су успели да сваки лик у себи садржи бар траг психолошке истине и аутентичан локални колорит, посебно у другој представи.

Ни о једној од ове две представе, као ни о другим појединачним наступима на Позорју младих, не можемо говорити а да то у исто време не буде и податак о тренутном стању у нашем културном позоришном животу. Ево, дакле, једног случаја међу младим позоришним људима који говори да је безразложно неповерење у младе људе – како редитеље, тако и глумце – који тек долазе.

Комад *Нови сџанар* Ежена Јонеска изведен је минимализованим средствима, онако како је Јонеску најприкладније приступати. Режија **Уроша Нововића** подстакла је психолошко развијање два лика – Господина (**Марко Тополовачки**) и Настојнице (Дејана **Џинић**), док су Први носач (**Габриела Аџић**) и Други носач (**Милана Матејић**) лишени индивидуалних реакција, иако би било интересантно видети и то.

Фото: М. Блашковић

Представу вероватно нећемо до краја разумети уколико не посветимо довољно пажње анализи Јонескове необичне поетичке структуре. Како у овој прилици немамо простора за то, закључићемо да је Јонескова моћна сценска метафора послужила да редитељска и глумачка екипа изрази свој уметнички отпор свету који га окружује. Првобитно фиксирано језгро живота вишеструко се прелама у замршеној, а посве једноставној мрежи Јонесковог текста, при чему се слика непрестано граничи са апсурдним, комичним и трагичним. Овакве комаде о озбиљности којом апсурдни човек себе доживљава у бесмисленом свету можемо дефинисати као „театар трагичне фарсе“, као што је Јонеско записао као поднаслов за *Сџолице*.

Када је реч о глуми, ваља нагласити да је у ликовима одзвањало Јонесково суштинско апсурдно поимање стварности, а да су Марко Тополовачки и Дејана Џинић заиста допрли до публике и показали изврсно глумачко умеће. Ова представа у режији Уроша Нововића (асистент режије Јелена Ристељић, сценски покрет Тамара Томановић, музика Михаило Маринковић) у целини је тематска и формална свежина и поверење у текст који не смета гледаоцима да се лепо забаве док је гледају.

Посебно занимљива била је и друга представа НОВЕ академије уметности Београд, коју су извели студенти друге и треће године глуме, у режији **Ајдина Хузејровића**. Текст младе списатељице Диане Мехеик *Јерихонска ружа* тешка је и истинита прича о Олени/Амал, проститутки из Украјине, коју у представи сведено и убедљиво игра **Габриела Аџић**. Психологизацију ових јунака можемо пронаћи, најпре, у самом наслову комада: јерихонска ружа лута пустињом, носи је ветар, док тражи извор воде да пусти своје корене, попут ликова из драме Диане Мехеик, који су представљени као вечни странци у сопственом животу. Тмурна прича

смештена у Мостар, представљена је занимљивим и динамичним средствима, повременим певањем и играњем, дубоким продирањем у психологизацију ликовова. Поред Габриеле Аџић, више или мање успешно глумачко умеће показали су **Магди Ел-Асраг** (Надин), **Елдар Зубчевић** (Фаду), **Војислав Томић** (Анис), **Ђорђе Галић** (Проститутка 1), **Јана Михаиловић** (Проститутка 2), **Кристина Јовановић** (Проститутка 3). Истина, док гледамо ову представу у првом тренутку нас фасцинира вештина са којом редитељ у механизам ове драме уклапа грађу и живот околине Мостара, при чему ова представа изгледа као нека врста реквијема за уснули живот и бурну прошлост, за људске типове и животне ситуације које одавно више не постоје око нас. Животни пут проститутке Олене завршава се смрћу, где су се Индекси и песма „Жуте дуње“ одлично уклопили, а естетизована оскудност у последњој сцени и бацање црвене руже били су одличан сценски знак.

Обе представе заслужују похвалу за своје учешће на Позорју младих јер показују озбиљну посвећеност и упућеност у грађу, натопљену свежом маштом, која у свет збиље долази из неког другог света.

Милена КУЛИЋ

Глумачка радионица „Стања“

Упознај партнера, поверуј партнеру!

Глумачка радионица *Стања* која је одржана у просторијама новосадске Академије уметности, замишљена је као сусрет студената глуме и професора **Ђерђа Херњака**, са осмишљеним циљем да се савладају основне глумачке вежбе, али и да учесници, кроз разговор и анализу, боље упознају своју глумачку инди-

Фото: М. Блашковић

видуалност. У радионици су учествовали студенти Академије уметности Бања Лука (**Милица Глоговац** и **Мирослав Синкић**) и студенти Факултета уметности Приштина – Косовска Митровица (**Милица Филић** и **Милош Пантић**). Након спонтаног разговора у кругу, студенти су заједно са проф. Херњаком радили вежбе упознавања, опуштања, вежбу „крокодил“ тј. упозна-

вање партнера, вежбу огледала, вежбу мимике, вежбу концентрације. Подстакнути сликом *Сйлав медузе* Теодора Жерикоа студенти су се позабавили и вежбом борбе на сплаву, где је врло важно сачувати свог партнера, што ће бити кључно у позоришним процесима младих глумаца.

Идеја радионице *Стања* јесте да се у другачијем уметничком окружењу упознају студенти различитих академија са другачијим методолошким радом проф. Херњака, као и да увиде важност колектива и пожртвовања унутар једног глумачког тима.

Други део радионице биће одржан у отвореном простору на Фрушкој гори, када ће студенти имати прилику да увиде везу између природе и глумачког стања, као и да наставе да раде на чврстим везама унутар једног глумачког колектива.

Милена КУЛИЋ

Јуче на Позорју

Изложба „Простори Мете Хочевар“

У простору Галерије *Колектив*, у Београду, синоћ (29. маја) свечано је отворена изложба *Простори Мете Хочевар*, последњи у низу догађаја којима се једна од

Фото: Милена Арсенић

најзначајнијих сценографкиња југословенског периода ових дана представљала новосадским студентима сценског дизајна, позоришној и архитектонској јавности, те широј публици б3. Стеријиног позорја. Изложбу је, у присуству ауторке и бројне публике, отворио архитекта и професор сценског дизајна Радивоје Динуловић. У кратком али инспиративном говору, он се осврнуо на професионални значај укупног стваралачког опуса Мете Хочевар како за позоришну сцену бивше Југославије тако и за младе генерације стваралаца и студената који данас у Србији, Словенији, те Региону и Европи на том опусу уче и граде своја професионална, па и животна, убеђења. Одмах потом, Динуловић је истакао и важност саме изложбе, будући да је она осмишљена као мултимедијално представљање четрдесет година дугог сценографског рада Мете Хочевар, будуће професорке студија сценског дизајна

у Новом Саду. Затим је о концепту поставке кратко говорила сама ауторка, која је истакла како јој је пре свега било важно да излагање њеног рада буде прилика за професионални „дијалог“ и размену идеја, а не просто приказивање. Она се захвалила на гостопримству и позвала публику да на изложеном раду интервенишу, да га коментаришу, критикују. И заиста, у остатку вечери, простор Галерије *Колектив* више је личио на радни простор неког атељеа него на конвенционални излагачки простор. Три сегмента изложбе у потпуности су активирала и енергију екстеријер галерије, али и бројну публику. Највеће интересовање свакако је изазвао „радни сто“ преплављен сценографским скицама чија је улога било откривање темељног и дуготрајног истраживачког процеса, који је претходио коначним остварењима, а која су с друге стране могла да се виде на изложеним пројекцијама. Коначно, посебност ове прве вечери изложбе која ће бити отворена до 16. јуна 2018. несумњиво је чинило само присуство Мете Хочевар, која је неуморно прилазила публици и са искреном заинтересованошћу за друга мишљења развијала њој тако важан дијалог.

Слађана МИЛИЋЕВИЋ

Округли сто – Људи од воска

Универзалне теме, али не у црно-белој техници

Округлом столу о представи *Људи од воска*, Хрватског народног казалишта Загреб, аутора Мате Матишића и редитеља Јануша Кице, присуствовали су глумци Горан Григић, Ксенија Маринковић и Алма Прица, као и директор Дrame ХНК-а Ивица Буљан.

Будући да драмски писац и редитељ нису присуствовали Округлом столу, модераторка **Ана Тасић** разговор је започела са глумцима. Најпре је подсетила да

У јучерашњем Билтену, у извештају са Округлог стола о представи *Јами дисџрикти* стоји да је Спасоје Ж. Миловановић директор Дrame Народног позоришта Београд. Функцију в.д. директора овог позоришта обавља Жељко Хубач. Извињавамо се Спасоју Ж. Миловановићу, Жељку Хубачу и читаоцима.

је представа, која је синоћ приказана, вишеслојна. С једне стране, у фокусу је прича о односу родитеља и деце, с друге, растакање позоришног механизма и саме драмске приче, те проблематизација истине. Писац поставља проблем односа реалног и фиктивног, непрестано се поигравајући текстом и истином. Модераторка је глумце замолила да објасне колико је у

позоришту важно одредити јасну границу између фиктивног и стварног и мисле ли да позориште треба пуштити да само за себе говори.

– Током рада на представи разговарали смо с аутором о томе где је граница истине, али нам није хтео рећи –

фото: Б. Лучић

започео је причу **Горан Григић**, који у представи тумачи лик самог писца Виктора. – Мислим да и не треба тражити шта је истинито, а шта не. За педесет година тај комад ће и даље живети, а више нико неће знати ништа о људима који су уписани у овај текст. Важно је да је комад изврсно написан и уопште није битно шта је истина. Нама глумцима, кад смо трећи део комада написан по истинитим догађајима и чак се код нас зна ко су ти актери. Рецепција овог комада можда је тиме боља. На премијери је заиста био мук, кад су људи схватили о коме се ради, али и због тога што је публика била запањена начином на који Мате Матишић раствара себе и људе из своје околине које смо сви познавали.

Гласање публике за најбољу представу Људи од воска – 4,62

Глумица **Ксенија Маринковић**, у представи *Јевреса*, надовезала се констатацијом да би позориште свакако требало да буде место договора с истином.

– Код Матишића ми се допада што је изложио себе желећи да изложи сва наша лицемерја. Обрачунао се са собом, као човеком и писцем, са својим родитељима, својим животом и мислим да је то урадио врло хришћански – искрено.

У разговор се укључио **Ивица Буљан**, директор Дrame ХНК-а, који је најпре испричао да њихово позориште у последњих неколико година од савремених аутора наручује текстове, који су намењени великој сцени, богатом сценографијом и великим бројем извођача, укратко – по мери ове позоришне куће. Тако је наручен и комад од Мате Матишића.

– Први Матишићев предлог био је да ради неку врсту аутобиографске фикције, који није код нас толико увржен, али је у европској литератури веома чест. Иначе, код нас је он познати писац о чијем се животу

доста зна, тако да се ти елементи препознају у комаду. Овај текст се ни у једном тренутку није утопио у праву биографску причу, захваљујући веома прецизној режији Јануша Кице. То је сада комад који би могао остати једнак утисак било где.

Модератор **Игор Бурић** пажњу је скренуо и на тему „наших и њихових“ која се стално провлачи кроз представу, а поиграва се идентитетима – националним, верским, као и поделама по људским квалитетима.

Глумица **Алма Прица** најпре је нагласила да публика заиста свугде добро прима ову представу.

– У трећем делу појављује се доста ликова који постоје у стварности, али смо их ми доживели као фикцију. Међутим, представа јесте изазвала разне јавне полемике. Упркос томе, публика ово види као обичну драму с веома занимљивим односима и ликовима. У драми постоји и епилог, који је требало да изведе сам Матишић, али је одустао, јер је схватио да не би могао добро да говори на сцени, а то би била једина могућа подела – да се он сам појави на бини. Хтела бих да подсетим да поред троје деце које су очигледне жртве у овом комаду, и сам Мате је четврто дете чије се ране такође овде отварају.

Осврнувши се на јавне дискусије које је ова представа изазвала, **Бурић** је упитао директора Дrame ХНК-а колики је утицај ове националне театарске куће у Хрватској.

– Идеја националног театра и јесте да он буде нека врста демократског форума. Ова представа спада у оне које су изазвале можда и највеће интересовање јавности, вероватно стога што говори о темама које су у јавности мало присутне, а свакако су теме 21. века – одговорио је **Буљан**. – У неким феминистичким круговима покренуто је питања третмана деце у овој представи, на друштвеним мрежама развила се веома занимљива полемика о томе. Обе стране имале су веома аргументована објашњења. Међутим, и сам аутор не наступа схематски и не заузима само један став. Имамо слику из визуре деце и слику из визуре родитеља. Представа и сама на неки начин нуди полемику.

Буљан је нагласио и да представа носи универзалне, па и фројдовске теме, попут приче о потенцијалном очинству и ситуације у којој доживљавамо страх због нечега што смо давно урадили, без икаквог осећаја одговорности. Друга универзална тема је завичајна, у оквиру које је и мотив инцеста, па је Буљан приметио да у свакој земљи постоје те мале средине, у овом случају и трауматизоване ратом, у којима се развијају нездраве међуљудски односи у самој породици и шире. Наравно, и сама тема родитељске одговорности и те како је универзална. Према Буљановим речима, представа је позив публици да се препозна у одређеним стереотипима, јер је то препознавање лоших ствари у себи први облик борбе против оног што желимо да мењамо.

Из публике се затим у разговор укључила позоришна критичарка и драматуршкиња **Александра Гловацки**, која је приметила да су се у другом делу неки моменти

изгубили због величине сцене у СНП-у.

Горан Гргић одговорио је да су пре представе и глумци ишли у публику да виде да ли ће сви детаљи бити видљиви, те да му је жао ако је утисак да су се неки делови изгубили, јер су се они потрудили да се сви детаљи виде на најбољи могући начин.

Игор Бурић подсетио је да се ове године на Позорју много прича о односу драмског текста према глумцу, те да је сам синоћ стекао утисак да је у том смислу овај комад веома захвалан за глумачку игру.

– Текст је диван за игру. Одлика мог лика је да много трпи, догађа му се пуно ствари у којима он дуго не може активно да учествује – одговорио је **Гргић**. – Го-

Фото: Б. Лучић

тово до краја трећег дела, кад изгуби живце и почне, најалост на криви начин, да решава ствари, мој лик само посматра и записује. Мислим да су и друге улоге захвалне за игру. Мате је разиграо толико лица која су компактна, затворена и чврста, па је и нама ужитак да гледамо неке ликове који су се од премијере до данас стално развијали. Истакао бих и да је Алма Прица можда једина глумица код нас која може да улогу која није написана као позитивна изнесе тако да је публика воли.

Алма Прица за свој лик каже да је Јасна врло интригантна жена, али и да ствари нису црно-беле.

– Није лако играти овакву улогу, поготово кад почну и пријатељи и колеге да се згражавају над ликом који играш. То ме је подстакло да је још више браним. Јер, шта ми заправо знамо о Јасни? Осим оног што тврди хор дадиља, немамо сведочанства о томе да је она заиста толико негативан лик. Јесте манипулаторка, али јесте и жена која одбројава своје последње дане, и пре него што умре жели да обезбеди будућност свом детету. Заборављамо колико снаге треба да се суочиш с тим да ти остаје мало времена кад треба да обавиш толико важан задатак.

Ксенија Маринковић испричала је да је у процесу настанка њеног лика највећи проблем представљао језик, будући да је њена Јевреса Пироћанка, те да би тај дијалект у Загребу био потпуно неразумљив. Уз помоћ Небојше Глоговца и једне праве Пироћанке, увежбала је говор који је обична екавица са приме-сама пироћанског дијалекта, који треба само да да ко-мичну ноту.

– Кад је реч о мом лику, језик је било оно најважније на чему сам морала да радим, а даље је све ишло само од себе. Мате пише тако да глумац добије све на тацни и од тога може да направи чуда. У погледу реакција публике овде и у Загребу, разлике готово да и нема. Једино што смо сви синоћ били изненађени јер се публика толико смејала на реплику: „Имамо заједничко дете, нема потребе да ми више персираш.“ У Загребу се још никада у том тренутку нису насмејали. Млади позоришни критичар из каравана „Сумњива лица“ **Борисав Матић** питао је екипу колико се у ХНК-у афирмише концепт постдрамског текста.

– ХНК не користи тај модел – одговорио је **Буљан**. – Ми се с ауторима све договарамо за време настајања текста – о теми, о броју ликова, друштвено-политичком и естетском контексту. Затим, кад се текст напише, он се више не мења, приступамо му као Шекспировом тексту или тексту било ког класичног писца. Такав облик рада о коме говорите одговара неким другим загревачким позориштима и тамо се и негује.

У разговор се укључио и театролог **Спасоје Ж. Миловановић**, који је најпре честитао екипи на сјајној представи, али је и поставио питање зашто није било драматуршког повезивања трију сцена. Он је такође желео да **Ивица Буљан** прокоментарише да ли ће се ХНК више отворити за сарадњу са Народним позориштем у Београду.

Буљан је одговорио да ХНК већ има одличну сарадњу с Југословенским драмским позориштем, иако ЈДП има мању сцену и гостовања је због тога доста тешко организовати. Рекао је и да се сви зидови полако руше, али и да је баш синоћ ова представа требало да гостује у Народном позоришту, и та је кућа овај пут „направила зид“. Буљан се затим вратио на тему драматургије.

– Не знам колико је Матин контекст препознатљив у Србији, али код нас он је доста позната народска фигура. Договор је од почетка био да се радња не повезује конкретно. Е сад, можда је то код нас јасније, јер боље познајемо контекст. Али мислим и да је добро да неке ствари остану недоречене и да структуру оставимо отвореном, јер се разни мотиви приликом сваког гледања могу другачије учитати.

Тањи Максимовић, која се такође јавила за реч, за сметало је што су ликови из завичаја искарикирани у представи.

Ивица Буљан одговорио је да су ти ликови приказани као у стрипу или у филму.

– То су ликови из Далматинске загоре, одакле и сам потичем, и верујте ми да су људи тамо неисцрпан извор комичног. Ови ликови су креирани на другачији начин него што се то иначе ради у завичајним комедијама. Њихов језик је заиста другачији, али овде је и он стилизован, попут пиротанског дијалекта који је поменула Ксенија.

На крају разговора изузетно прецизну режију похвалио је и **Драгољуб Селаковић**, који је закључио да је редитељ максимално поштовао текст аутора.

Бојана ЈАЊУШЕВИЋ

Критичарска радионица „Сумњива лица“

Био једном један драмски писац...

...И звао се Мате Матишић. И једном је Мате решио да напише драму у којој ће из свог живота узети више него што то обично бива у драмама једног драмског писца. И тако је, једном, настао драмски триптих *Људи од воска*. И у триптиху биле су три приче: *Обожаватељица*, *Први муслиман у селу* и *Исиод њерике*. И у свима њима био је савремени лик Виктор, драмски писац, сценариста и музичар; који у давно заборањеним осамдесетим, наступајући са својим бендом *Прва љубав* у републикама ондашње Југославије, прави обожаватељкама децу; који одлази у своје родно место Ричице, где затиче потенцијално првог муслимана међу католицима и неколико сахрана; који пристаје да усвоји дете наком смрти удовице уметника, због болести скривене испод перике. И тако Мате Матишић, рођен у Ричицама, израстао у драмског писца, сценаристу и музичара, члан некадашњег бенда *Прва љубав*, усвојитељ ћерки хрватског редитеља Крсте Папића, постаје *мета-Мате*. И тако мета-Мате доноси аутобиографску фикцију или фиктивну аутобиографију у којој се игра фактографијом и маштом, остављајући непрегледно плодног тла за спекулације о томе где је тачно граница између та два.

Сасвим сигурно није било лако или је макар захтевало невелике количине редитељског ега латити се режије драме која вришти МАТЕ МАТЕ МАТЕ – на даске Хрватског народног казалишта у Загребу, по чијој је наруџ-

Фото: Б. Лучић

бини и писана, драму редитељски сведено поставља Јануш Кица, тако да она, у духу праизведбе, и даље вришти МАТЕ МАТЕ МАТЕ, а да притом истакне оне њене слојеве које би лако могли остати у сенци вриска и неминовних спекулација јавности. Ти су слојеви, испоставиће се, доста глобалнији и потреснији проблем од личне драме једног драмског писца лаког на аутодеструктивне потезе, звао се он Виктор или Мате. Наиме, мета-Мате у свом егоцентризму не запоставља своју околину. Дапаче, он се управо кроз себе на њу и

концентрише, а највише на позицију детета и последичност детета као продукта лошег родитељства. Кроз све три приче провлачи се мотив детета жртве ситних злочина родитеља, а сви ти ситни злочини кумулативно воде у смрт или најмање потенцијалну смрт или несрећу дететову. Писац у овим злочинима не штеди ни свог алтер ега Виктора, који ће тако у првој причи сазнати да има сина порно глумца убицу, а кога је случајно направио једној Српкињи давно заборављених осамдесетих после концерта на Ташу. Међутим, да

Фото: Б. Лучић

Виктор прима на себе терет чињенице да му је син постојао тридесетак година без његовог знања, а да престаје да постоји тек око један сат након што је сазнао да постоји, долази кроз синовљевоу капу, коју након његове смрти Виктор преузима и с њом на глави одлази у другу причу, у Ричице.

Редитељско наглашавање детета јасно је и једноставно: у свакој причи појавиће се велика црно-бела видео пројекција лица детета. Тако ће се у првој причи лице Немање, сина Србина, пројектовати преко великог белог панела, да би му се, на другом панелу и у другој причи придружила Зденка, преминула ћерка потенцијално првог муслимана у селу, док ће се њима двома касније, на трећем панелу, придружити Ивана, девојчица коју у трећој причи Виктор усваја. Њихова црно-бела лица надвисују сваку причу, надвисују друге теме које мета-Мате кроз ове три приче провлачи, а провлачи оно чиме се и иначе у својим драмама бави: проблематиком цркве и вере, национално основане мржње, схватањима и моралом малог човека, егоцентризмом и самољубљем. Провлачећи ове теме кроз приче којима је заједничко дечје страдање, писац нуди одговор на питање шта у темељу тог страдања лежи. Иако је сценографија редукована, те ти бели панели представљају добар део исте, она је заправо највећи ослонац суптилног редитељског израза Кице, с обзиром да се читава представа игра на линолеумској простирци која је са три стране окружена „дечјим“ квадратним панелима. Из углава панела крећу нити, затегнуте са супротног краја сцене, међусобно се преплићући и секући ваздух над линолеумом. Недвос-

мислено је да су дечји ликови, који се чак, са изузетком Немање, и не појављују телом у представи почетне тачке пищевих идеја, од који се даље плету нити драме над самим простором играња драме. На почетку представе столице и столове на линолеум, као у неком магновењу, постављају тада још непостојећи ликови, на крају их са линолеума односе сви они које смо кроз три приче срели. Ови делови представљају парадирање плејаде ликова које ствара писац, а који истовремено стварају њега, обликујући његов восак док он обликује њихов. На сцени, на том линолеуму, лежи отворен пицев ум, размаштавајући и домаштавајући реалност по разапетим нитима, док реалност домаштава њега.

Једини проблем у Кицином изручивању ове драме на сцену, која, таква каква је, слојевита, вицкаста, родитељоопомињућа и метадрамска, и заслужује поштено изручивање на сцену, јесте то што се гломазност драме повремено измигољи из руку редитеља, па крене неотесано да тече, а реплике да се нижу темпом који таквој драми не пристаје. Једноставније – на моменте је споро; мање еуфемистично – на моменте је досадно. Развученошћу губи се црна комичност самих реплика, која повремено грца и у глумачкој пренаглашености, као што је то случај са Николом, потенцијално првим муслиманом, ког Сениша Поповић доноси преокупиран покретом и комиком покрета. Минималистичкији глумачки приступ чини се да боље функционише и даје више даха самим репликама, а њега успешно користе Ксенија Маринковић, великанка хрватске драмске сцене, као Јевреса, бивша обожаваатељка и мајка Немање, као и Горан Гргић и Ана Бегић у улогама Виктора и супруге Ане.

Ликова је много више него глумаца које треба посебно истаћи, што не значи да су њихове изведбе нужно лоше, већ просто нису нарочито запажене. Уз то, само постојање ликова значајно је битније од начина на који су донети – премда ово звучи чудно, битно је, можда чак за метадраматичност ове драме круцијално, нагласити да, како приче теку, тако све јасније постаје да Виктор (или Мате) користи људе с којима се у драми среће за сопствену драму, да он креира ликове, те ће се неке сцене поновити и по два пута, на два различита начина, остављајући нерешено које је „у драми драмско“, а које је „у драми реално“. Врхунац ове полако грађене драме у драми, и Мата у Виктору, долази са психолошко-психијатријски-трилерским крајем, у ком се ова представа свршава изговарањем речи свршетак. Селекцију Кругови отворио је Мате, и помало Кица. Свршетак.

Мина СТАНИКИЋ

Слађе је са посластичарницом
ШЕХЕРЕЗАДА

Округли сто – ...и остали

Сви смо ми (дискриминисана?) мањина

Округлом столу о представи *...и остали* Установе културе „Вук Стефановић Караџић“ Београд и Мерлинка фестивала присуствовали су продуценти Светислав Гонцић (УК „Вук“) и Предраг Аздејковић (Мерлинка фестивал), редитељ Стеван Бодрожа, драмске списатељице Мина Ћирић, Галина Максимовић, Неда Гојковић и Маша Радић, те глумци Анђела Јовановић, Жељко Максимовић и Никола Шурбановић. На самом почетку Округлог стола, а на молбу водитеља **Игора Бурић**, драмска списатељица **Галина Максимовић** је најпре појаснила шта је која од списатељица писала – први део Мина Ћирић, други Галина Максимовић, трећи Неда Гојковић и четврти део Маша Радић. Констатујући да је реч о омнибусу, о четири, у тематском погледу бављења мањинама, повезана дела водитељка **Ана Тасић** питала је списатељице како су стварале своје текстове и да ли је међу њима било сарадње. **Галина Максимовић** одговорила је да

Фото: Б. Лучић

се кренуло од основног тематског оквира који је редитељ поставио, дакле, од мањина, онда су њене колегинице и она у оквиру те широке теме одабирале оне које су њима најбитније. Свака је потом свој део писала одвојено, али су све време сарађивале и разговарале о томе како ће се уклопити. **Бурића** су интересовале и међусцене, а **Максимовићева** је рекла да је свака самостално писала неки свој део, сем Маше Радић, али опет кроз међусобни договор.

Ана Тасић реч је дала продуцентима представе, уз констатацију да УК „Вук Стефановић Караџић“ често даје прилику младим писцима. Интересовало ју је да ли је то врста репертоарске политике. **Светислав Гонцић** је најпре захвалио на томе што се ова представа нашла на Стеријином позорју, рекавши да је за њих то веома значајно, као очигледна потврда неког дубљег промишљања о томе шта литерарни предлогак, шта писци, шта слово треба да значи у нашем културном простору. Потврдио је, у име установе коју заступа, да младим писцима пружају прилику да се на

сцени званично промовишу, јер УК „Вук“ занима шта би било неко ново писмо и неко ново време, усмерени су ка афирмацији будућности, а не прошлости. Сматра да то није питање само писаца, него и редитеља, читаве генерације која долази. Кроз сарадњу са редитељем Стеваном Бодрожом и продуцентом Предрагом Аздејковићем, само су продубљена ова настојања и то је резултирало представом *...и остали*. **Предраг Аздејковић** је рекао да је Мерлинка фестивал преваходно филмски, али имају и позоришну продукцију. Важно им је да представе које продуцирају буду друштвено ангажоване и да се пре свега баве мањинама у Србији, јер мало је представа које се баве Ромима, ЛГБТ популацијом, особама са инвалидитетом... Стало им је да повећају видљивост мањинских заједница у Србији, и то кроз културу и уметност.

Гласање публике за најбољу представу ...и остали – 4,45

Уз констатацију да је редитељ доста ненаметљиво поступао с овим текстовима, са акцентом на глумце и глумачку игру, **Бурић** је реч дао **Стевану Бодрожи**, који је најпре рекао да га у последње време занима сведено, аскетско позориште. У свом раду истражује интиму људских односа која се кроз глумачку игру одвија на сцени, дубину људске психологије која се крије иза глумачких поступака. Радећи са ове четири младе списатељице, имао је привилегију да текст настаје за потребе једне представе. Оне су писале након што су сви заједно поставили идеју о којој ће писати. Давале су му сукцесивно текстове на читање, он је извесне ствари сугерисао, а првенствено је поштовао њихове текстове. Није било разлога да се текст посебно мења и адаптира. Представу су сви, у форми у којој је она изведена, промишљали и пре него што су текстови почели да настају. То је заиста специфичан и привилегован процес рада и сам посебно воли кад писци наменски пишу текстове. Као већ искуснијем редитељу, било му занимљиво и да се сусретне са сензибилитетима релативно младих глумаца са „свежим“ погледима на теме којима се представа бави. **Бурић** је питао да ли је било аудиције за глумце, а **Бодрожа** је одговорио да није, да је са Жељком Максимовићем већ имао прилике да сарађује, Анђелу Јовановић је такође недавно срео и ово им је друга сарадња, за Николу Шурбановића је добио препоруку, а Бојану Зечевић зна од раније. Желео је да ради са младим људима који су хтели да се опробају и у једној представи играју више ликова, са врло сведеним спољашњим трансформацијама, ова глумачка екипа је на то пристала и отуда је проистекла њихова сарадња.

Ана Тасић у разговор је укључила глумце за које је рекла да играју различите ликове и при томе им честитала на тој игри, јер су, како је истакла, психолошки веродостојно успели да их дочарају. Интересовало ју је шта глумци мисле о односу конкретног и универ-

залног, како се од мањинских судбина постиже ван-временско, универзално значење. **Анђела Јовановић** мисли да је квалитет ове представе то што ово није прича само о одређеним мањинама, већ о томе да смо сви, у неком тренутку својих живота, мањина. Управо то ову причу чини универзалном. Као глумци, сви су врло озбиљно приступили својим улогама и било им је веома стало да их прикажу у најбољем

Фото: Б. Лучић

светлу. По мишљењу **Жељка Максимовића**, који је рекао да они говоре о дискриминисаним мањинама, универзалност је постигнута управо у тој дискриминацији, јер, појаснио је, постоје активне и пасивне дискриминације. Универзалност су постигли тиме што су схватили све те нијансе дискриминације у сваком од нас у односу на сваког од нас. Рекао је да су и они као глумци врло често дискриминисани, а то је, уз осмех, илустровао речима да када му неко каже да је млад глумац, да му то звучи као да је заправо непознат, а да он себе већ одавно не сматра младим. За **Никола Шурбановића** рад на овој представи био је веома поучан, јер тек сада активно обраћа пажњу на људе у својој околини који су дискриминисани или који су у мањини.

Из публике се за реч јавила **Ивона Јањић** коју је занимало зашто у представи не играју баш особе о којима представа говори, јер сматра да није исто оно што глумци приказују да особе/мањине које играју проживљавају и оно што те особе/мањине стварно проживљавају. Уследила је кратка полемика о томе. **Никола Шурбановић** је рекао да колико је њему познато, списатељице су писале о темама које су им блиске или о којима су чуле од особа које су им блиске, што је **Мина Ђирић** и потврдила. **Предраг Аздејковић** сматра да је потпуно непотребно да геј мушкарца глуми геј глумац и томе слично, глума је глума, глумци се претварају да су неки други. Свестан је при томе да у Србији нема пуно глумаца који су Роми, као што и у Америци има мало трансексуалних глумца, а све је више таквих улога. Мишљења је да се нема времена за чекање да се створе глумци који ће глумити себе саме. **Галина Максимовић** је рекла да је управо на нама да допринесемо да се мањине о којима је реч боље уоче и да се разумеју њихове потребе и проблеми.

Реч је из публике добио **Зоран Стаматовић**, који је рекао да је овом представом овогодишња селекција Позорја добила свој потпуни смисао, јер је сада јасно да је српско позориште потентно, да има и добре младе писце и добре младе глумце. Похвалио је и редитеља и продуценте ове представе због развијеног смисла за актуелно друштвено стање и специфичног начина презентације тог стања у позоришту.

Жељко Сантрач, глумац и редитељ који живи и ради у Шведској, најпре је захвалио екипи представе *...и остали*, јер се као већина у друштву бави питањима мањина. Сматра да ствари тако почињу. Када је пре двадесетак година дошао у Шведску, Швеђани су причали њихове страначке приче, а сада он прича своју причу. Рекао је да су продуценти започели нешто што је веома важно и што захтева време. Питао је да ли екипа представе размишља да убудуће води разговор са публиком након представе, јер верује да би овакве представе на тај начин још више свог ангажованог трага оставиле међу већином. Већина екипе се сложила да је ово сјајна идеја и да би је радо применили у неком даљем игрању.

Силвија ЧАМБЕР

Критичарска радионица „Сумњива лица“

Медвеђа услуга

Две глумице и двојица глумаца су четвртог дана 63. Стеријиног позорја изашли пред публику у доњем вешу. Своје уредно савијене костиме понели су са собом у рукама (костимографија Владислава Јолџић). Како смо унапред знали да ћемо бити у прилици да одгледамо омнибус представу у којој ће чланови и чланице малог ансамбла играти по више улога, могли смо закључити да огољени глумачки призор пред нама симболизује недефинисана, деперсонализована обличја која ће облачењем костима постати конкретни друштвени субјекти, драмска лица. А то што ће њихово навлачење одеће бити пропраћено хорском верзијом песме „Across the Universe“ Битлса, ваљда би требало да нам наговести како ће сукоб међу тим ликовима приказати ствари које се дешавају свуда и имају универзално значење.

Четири младе списатељице (Мина Ђирић, Галина Максимовић, Неда Гојковић и Маша Радић) сачиниле су исто толико једночинки базираних на истој тематској претпоставци – свако у неком тренутку свога живота може бити потлачена мањина. Препознаје се амбиција тих кратких драмских текстова спојених у једну представу да се чује што више гласова различитих маргинализованих људи и да се тиме скрене пажња на проблеме с којима се они суочавају. Племенита замисао суочила се најпре с проблемом нагомилавања тема. Тако се у представи једна за другом смењују теме сек-

суалности, расизма, капитализма, породичног насиља, алкохолизма, инвалидности, одрастања, прељубе итд. При тако широко успостављеној концепцији представе, ниједна од тема није могла бити обрађена детаљно и скрупулозно, па је спој тих једночинки резултирао низом општих места и клишеа. Хомофобична мајка убеђује сина да остави дечка и нађе девојку. Учитељица убеђује мајку Ромкињу да пребаци сина у другу школу јер не може да реши насиље које то дете преживљава у школи. Отац терорише жену и сина који је алкохоличар. Жена је изгубила породицу у саобраћајној несрећи, остала непокретна и покушава себи да одузме живот. Земунац, ситни криминалац, завршава у затвору јер је скоро убио другара кога је у кревету затекао са својом девојком.

Тематске карактеристике текстуалних предлогака потцртао је у својој режији Стеван Бодрожа. У првом сегменту, на пример, проблем је однос мајке са сином који је геј. Иако је она окарактерисана као слободумна жена која је с њим пила, дувала и уопште гајила другарски однос, она не може да се помири са чињеницом да син нема девојку и што ће људи из околине осуђивати његову сексуалност, што она доживљава као мрљу у коју ће људи гледати с негодовањем. Њен син Борис желео је са својим дечком да оде из земље, али то није учинио јер је остао да се брине о мајци која има рак. Њена хомофобија у тексту је наглашена зидом који је подигнут у стану како би она избегавала контакт са Борисом. Клише о затворености ЛГБТ+ особа и њихових „ужасавајућих навика“ унутар четири зида, у представи је с једне стране приказан преградом сачињеном од практикабала, а са осталих лепљивом траком. Мајка и син су тако заробљени унутар хомофобичних оквира из које Борис ни након смрти мајке не може да се ослободи и буде са својим дечком.

Минималистичка сценографска поставка (сценографија Милан Миладиновић) коју чине практикабли различито постављени у сваком сегменту, основа су редитељског наглашавања и преосталих текстуалних предлогака. У другом делу они су постављени тако да чине косину, клизиште на којем се одиграва сцена. Учитељичини неуверљиви аргументи зашто ромско дете мора да се премести у другу школу додатно су дестабилизирани њеним сталним напорима да се одржи у усправном положају, на висини у односу на своју саговорницу, док су немоћни аргументи мајке Ромкиње да се избори за права свог детета осликани њеним неуспелим покушајима да се до учитељице попне. У трећем сегменту соба алкохоличара је начињена као стуб срама на који су га отерале очеве константне увреде и омаловажавања. Док је последњи део начињен као несавладиви полигон по коме особа с инвалидитетом не може слободно да се креће. Проблем тих једноставних и маштовито искоришћених сценографских решења је то што они, осим што понављају оно што већ постоји у тексту, ни на који начин не проблематизују односе међу ликовима нити пружају сложенији увид у њихова стања нити постављају питања о томе како маргинализо-

вани дефинишу себе, из којих разлога их други стигматизују и ко и шта дефинише маргинализовану групу. У представи се, рецимо, сувише пажње посвећује једном односу, док други остаје у сенци. Отац у трећем сегменту понижава сина чија се депресија осликава кроз непрестано конзумирање алкохола и постављање на стуб срама, док је улога мајке запостављена и непроблематизирана. Иако и она посредно, преко расправе оца и сина, трпи насиље, њен лик је постављен као неко ко покушава да умири ситуацију и ништа више.

Млада глумачка поставка имала је проблем да изгради сложеније ликове од дијалога који обилују општим местима, попут ламента геј мушкарца који у јавности не може да се држи за руку са својим дечком, или кад је свака друга реплика у обраћању мајци „јebоте!“, попут причања вица о сусрету Чака Нориса са смрћу или разговор деце о домаћим задацима. Глумци су имали проблем да њихова игра не скрене у шмиру. Бојана Зечевић је играла стереотип Ромкиње тако што је набацила акценат, продубила глас и погрбила стас чиме је, вероватно, мислила да прикаже данак тешког рада. Овде бих поставио и питање због чега глумачка поставка у овој представи није бирана у складу са улогама, односно: због чега нисмо

фото: Б. Лучић

могли видети Роме или људе с инвалидитетом на сцени? Жељко Максимовић није успео да пронађе упечатљивију разлику у сценама у којима игра геј мушкарца и алкохоличара тако да се стекао утисак да је готово играо исту улогу. Да креирају различите ликове успели су Анђела Јовановић и Никола Шурбановић, али ни они не успевају да у кратким сценама у којима се редитељ фокусирао на мизансцену око практикабала, остваре искрен емотиван израз који не прелази у шмиру.

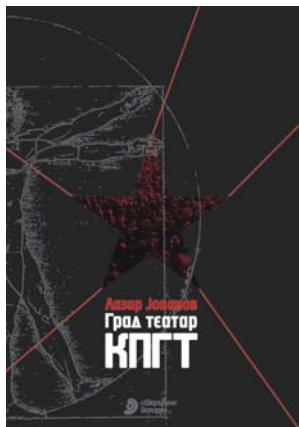
Хвале су вредни напори Установе културе „Вук“ у Београду да пружи шансу младим уметницима на почетку каријере као и очигледан напор и труд тих уметника и уметница да проговоре ангажованим позоришним језиком о изузетно важним друштвеним темама. Ипак, велика амбиција да се у представи у форми омнибуса проговори о што ширем кругу маргинализованих група, условила је да ниједна тематска целина није значајније продубљена и избегне се површност. Можда се то много драстичније чини у контексту и под лупом

Стеријиног позорја, на којем су дан или два раније приказане представе попут *Царствиња небеског* и *Јами дискрипција* или где је одмах након представе ...и остали приказан велики сценски подухвата какви су *Људи од воска*, па тада представе мањег продукционог захвата остварују слабији утисак. У таквим околностима компаративног посматрања какво се спроводи на најзначајнијем домаћем позоришном фестивалу, селекција мора бити много пажљивија, јер учешће једне представе младих уметника и уметница које треба афирмисати, ипак може испасти и медвеђа услуга.

Андреј ЧАЊИ

Нова издања Стеријиног позорја

Лазар Јованов, ГРАД ТЕАТАР КПГТ. Позорише и интегративна културна политика, Стеријино позорје, 2016.

Изузетно кохерентан научни рад у коме глумац (по основној вокацији) успева да се вине до завидне коте научног рада и представи врло занимљив модел града театра који је иницирао и у дело проводио Љубиша Ристић. Аутор је успео да сведе у оквиру научног рада све разуђене токове позоришне имагинације једног генијалног редитеља и ми читамо занимљиву студију о граду

театру. Систематично нас је водио кроз теоријску литературу, али средишњи део посвећен је моделу КПГТ реализованом у Суботици, који је интегрисао васколики позоришни простор старе нам Југославије у јединствени југословенски културни простор.

Књига садржи осам поглавља: *Увод, Град и социокултурни кайиџал, КПГТ, Град ѿеаџар Субоџица, Теаџрализаџија ѿиреџ окружења Палића, Град ѿеаџар – Шекџирфесџи, Пројекаџи Ју festКоџор – Арџи, Град ѿеаџар као динамичкиконџеџи развоја социокултурног кайиџала, Закључак*. Епицентар истраживања представља феномен града театра. Град театар се посматра као народно позориште које је намењено широј популацији и има историјску и антрополошку улогу у формирању такозваног слободног простора.

Аутор даје шири контекст, сагледавајући све у европском и светском контексту, када у другој половини двадесетог века у европским и америчким градовима долази до „ренесансе“ позоришног живота. Уметнички се оживљавају најразличитији градски и јавни простори, који као отворени простори остварују комуникацију између уметника и грађана.

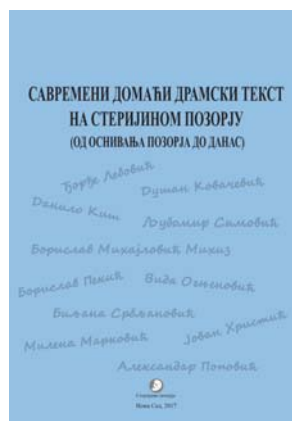
Југословенско искуство Града театра, у контексту европске културно-политичке парадигме ваља посмат-

рати као концепт, начин супротстављања стандардизацији, униформности и површности коју неминовно намеће глобализација и економизација културе и уметности.

Идејни творац тих градова театара је позоришна трупа и културно-политички покрет КПГТ (Казалиште – Позориште – Гледалиште – Театар), предвођена драмским уметницима Љубишом Ристићем, Надом Кокотовић, Душаном Јовановићем и Радетом Шербеџијом.

(Из рецензије др Весне Крчмар)

Зборник радова САВРЕМЕНИ ДОМАЋИ ДРАМСКИ ТЕКСТ НА СТЕРИЈИНОМ ПОЗОРЈУ (од оснивања позорја до данас). Уредила Снежана Савкић, 2017.

Током 2017. године Стеријино позорје наставило је научну мисију започету 2016. године покретањем пројекта *Стерија на ѿозоришним сценама Новог Сада и Војводине (од оснивања Стеријиног ѿозорја до данас)*. И овај пут, следећи чињеницу да је Стеријино позорје – поред осталог – било, и све више јесте, својеврсни научни Институт за позоришну уметност (још увек не

постоји у Србији), овим пројектом желели смо да укажемо на један од важних циљева нашег научноистраживачког ангажмана, а то је систематски научни рад у области позоришне уметности, који неће бити ограничен само на позоришну историју Новог Сада и Војводине. Тематски оквир зборника *Савремени домаћи драмски тексџи на Стеријином ѿозорју (од оснивања Позорја до данас)* бави се једним од релевантних проблема и отворених питања у домену позоришне уметности, а то је питање савремености. Колико је један драмски текст савремен? Где су границе између савремености и актуелности? Који су аутори својим остварењима испунили богат живот савремене позоришне продукције? У овом зборнику читалац ће се изнова сустрести, у различитим тематским распонима, са добропознатим именима попут Љубомира Симовића, Данила Киша, Борислава Пекића, Борислава Михајловића Михиза, Велимира Лукића, Виде Огњеновић итд.

Учесници у овој фази пројекта били су проф. др Сава Дамјанов (руководилац пројекта), др Мирослав Мики Радоњић (директор Позорја), мср Горан Ибрајтер (уредник Фестивалског центра Позорја), проф. др Марина Миливојевић Мађарев (Академија уметности Нови Сад), др Зоран Ђерић (СНП Нови Сад), др Исидора Поповић (Матица српска), др Зоран Максимовић, Ивана Кочи (Позоришни музеј Војводине), мср Снежана Савкић (Филозофски факултет Нови Сад) и Милена Кулић (Филозофски факултет Нови Сад).

Сутра на Позорју ЧЕТВРТАК, 31. мај

11.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Хајка на вука

12.00 часова / Такмичарска селекција

Округли сто: Утопљена душа

13.00 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“

Душан Ковачевић: идеологија, човек, драма

Промоција зборника и округли сто

Организатори: Дом културе „Грачаница“ и Фондација „Симонида“ Нови Сад

13.00 часова / СНП, Камерна сцена

Позорје младих

Иван Вирипајев: Кисик

Умјетничка академија Осијек (Хрватска)

16.00 часова / Културни центар Новог Сада

Позорје младих

Мартин Мекдона: The Pillowman

Монолози, имитације, исповести

Факултет драмских уметности Београд

17.30 часова / СНП, горњи фоаје Сцене „Пера Добриновић“

Дани књиџе

Љубица Ристовски: „Креирање идентитета позоришта“

(Позоришни музеј Војводине, 2017)

Говори: Зоран Максимовић

Зоран Максимовић: „Све наше Хеде.

‘Хеда Габлер’ Хенрика Ибзена у позориштима Србије“

(Стеријино позорје, 2017)

Говори: Живко Поповић

19.00 часова / Новосадско позориште / Újvidéki Színház

Такмичарска селекција

КЕПЛЕР 452-Б

Текст: Тијана Грумић

Режија: Југ Ђорђевић

Позориште „Бора Станковић“ Врање

ДЕДА:

Дуго ми је требало да схватим да је свет замишљен тако да само измишљени ликови могу да рачунају на своју бесмртност. Чак и када су мртви, њихова смрт је увек привид. Они се изнова рађају и умножавају небројеним интерпретацијама свих других људи који се баве њиховим животима, уместо својим. А наша смрт је стварна. Измишљени ликови пре него што смо их измислили нису уопште ни постојали. Понекад помислим да сам све измислио, да ли то онда значи да сам и ја бесмртан?

(Тијана Грумић, *Кејлер 452-Б*)

21.00 час / СНП, Камерна сцена

Представа ван конкуренције

ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА НЕСТАЈАЊА

Текст: Божидар Кнежевић

Режија: Золтан Пушкаш

Српско народно позориште и Стеријино позорје Нови Сад

ОДИСЕЈ (*Из мрака*): Порекло врста. Прва фаза: Кољибабе и гљиве. Преци данашњих Кољибаба стигли су на земљу са далеких звезда бежећи од великих крилатих гуштера. Зато се прве Кољибабе често називају и Астробабе. А понекад и Старобабе и Архибабе. Кад су прве Кољибабе стигле из свемира, на планети Земљи није било живота. Дакле, Кољибабе су први живи организми на Земљи и једини интелигентни хуманоиди.

(Божидар Кнежевић,

Илустрована енциклопедија нестјања)

21.30 часова / Новосадско позориште / Újvidéki Színház

Такмичарска селекција (реприза)

КЕПЛЕР 452-Б

**Našoj zemlji su potrebni mladi
koji veruju u sebe.**

I banka koja veruje u njih.